

Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31984>

Özet

Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği, uluslararası alanda yaygın olarak kullanılan 31 maddelik Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (QOLIE-31) Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması temsil etmektedir. Ölçek, epilepsili hastaların yaşam kalitesini çok boyutlu bir perspektiften değerlendirmek amacıyla Mollaoğlu, Durna ve Bolayır (2015) tarafından adapte edilmiştir. Çalışma, ölçeğin Türk popülasyonunda psikometrik özelliklerinin yüksek düzeyde olduğunu, özellikle iç tutarlılık ve birleşme geçerliliği açısından güçlü kanıtlar sunduğunu göstermiştir. Ölçek, sekiz temel alt boyutta hastaların deneyimlerini ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Epilepsi, Yaşam Kalitesi, QOLIE-31, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri, Nöropsikiyatri.

Yazarlar

Mukadder Mollaoğlu, Zekiye Durna, Emine Bolayır

Amaç

Ölçeğin temel amacı, epilepsi tanısı almış bireylerin hastalıklarının yol açtığı psikososyal ve fiziksel zorlukların genel yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerini standardize edilmiş ve kültürel olarak uygun bir araçla ölçmektir. Bu çalışma, QOLIE-31 ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında kullanılabilirliğini kanıtlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, nöbet sıklığı veya şiddeti gibi sadece klinik parametrelerin ötesine geçerek, hastaların duygusal iyi olmaları, sosyal ilişkilerini, bilişsel performansları ve ilaç yan etkileriyle başa çıkma durumlarını kapsayan geniş bir yelpazede değerlendirme yapmayı mümkün kılmaktadır.

Yapı

Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği (QOLIE-31), epilepsiye özgü yaşam kalitesini değerlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, toplam 31 maddeden oluşmakta olup, yedi spesifik alt boyut ile genel sağlık durumunu değerlendiren ek bir maddeyi içermektedir.

Bu alt boyutlar, epilepsinin günlük yaşam üzerindeki karmaşık etkilerini yakalamak üzere tasarlanmıştır: **Nöbete İlişkin Kaygılar**, **Emosyonel Yıllık**, **Enerji/Yorgunluk**, **Sosyal Fonksiyon**, **Bilişsel Fonksiyon**, **İlaçların Etkileri** ve **Toplam Yaşam Kalitesi**. Bu yapı, hastanın hem fiziksel hem de psikolojik iyi olmasını kapsamlı bir şekilde yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik analizleri kapsamında **Birleşme-Ayrılık Geçerliliği** (Convergent Validity) incelenmiştir. Bu analizlerde QOLIE-31'in alt boyutları ile NSP (Nöropsikiyatrik Semptomları) ölçeğinin ilgili alt boyutları arasında beklenen ilişkiler araştırılmıştır. Elde edilen bulgular, ölçeğin teorik olarak ilgili olması beklenen yapılarla güçlü bir yakınlık ilişkisi gösterdiğini kanıtlamıştır.

Özellikle, QOLIE-31 **emosyonel iyilik** alt boyutu ile NSP **emosyonel tepki** ($r=0,113$), **sosyal izolasyon** ($r=0,171$) ve **akıl** ($r=0,159$) alt boyutları arasında anlamlı pozitif ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca, QOLIE-31 **sosyal fonksiyon** boyutu ile NSP **sosyal izolasyon** ($r=-0,185$) ve **fiziksel yetenekler** ($r=-0,167$) arasında negatif korelasyonlar bulunmuştur. QOLIE-31 **bilişsel fonksiyon** ile NSP **enerji** ($r=-0,159$), **emosyonel tepkiler** ($r=-0,211$) ve **akıl** ($r=-0,196$) arasındaki ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0.05$ düzeyinde). Bu sonuçlar, ölçeğin Türkiye popülasyonunda yüksek yapısal geçerlik taşıdığına desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, yüksek düzeyde iç tutarlılığına işaret eden sonuçlar vermiştir. Ölçeğin **kapsam geçerlik indeksi** 0,85 olarak belirlenmiştir. İç tutarlılığının en önemli göstergesi olan Cronbach Alfa katsayısı, ölçek geneli için 0,91 gibi mükemmel bir değerde hesaplanmıştır. Bu değer, ölçeğin maddelerinin aynı temel yapıya ölçmede üstün bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Madde toplam puan korelasyonları ise 0,46 ile 0,74 aralığında ($p=0,001$) değişmektedir. Bu güçlü korelasyon değerleri, her bir maddenin toplam ölçek puanına anlamlı katkı sağladığını ve ölçek bütünlüğünün korunduğunu göstermektedir. Bu bulgular ışığında, ölçeğin Türkiye popülasyonunda yüksek düzeyde güvenirlik sunduğu sonucuna varılmıştır.

Faktör Analizi

Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği, orijinal QOLIE-31'in önerdiği sekiz boyutlu faktör yapısına temel almaktadır. Bu yapı, 31 maddenin yedi spesifik alt boyuta (Nöbete İlişkin Kaygılar, Emosyonel İyilik, Enerji/Yorgunluk, Sosyal Fonksiyon, Bilişsel Fonksiyon, İlaçların Etkileri, Toplam Yaşam Kalitesi) ve genel sağlık durumunu değerlendiren ek bir maddeye dağınıklığı içermektedir.

Yapılan geçerlik çalışmaları, bu çok boyutlu yapının Türk kültürüne ve epilepsi hastalarının deneyimlerine uygun olduğunu göstermiştir. Ölçek, epilepsi ile ilişkili yaşam kalitesinin farklı yönlerini izole etme yeteneğine sahip olup, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda detaylı bir profil çizmeye olanak tanır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Uluslararası bir ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması)

Format: 31 maddeden oluşan, öz bildirim temelli Likert tipi ölçek.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Epilepsili Hastalar

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Türkiye'de epilepsi tanınmış bireyler.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullanılmaktadır (1= hiç uygun değil - 4= çok uygun).

Anahtar Kelimeler

Güvenirlik, Geçerlik, Likert Ölçeği, Korelasyon, QOLIE, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mukadder Mollaoğlu

Yazar ORCID Tanıtması: Bilinmiyor

Başlık E-posta Adresleri: mollaoglumukadder@gmail.com

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015 (Geçerlik ve güvenilirlik çalışması yayın yılı).

İletişim ve İzinler: Ölçeğin kullanımı ve izin süreçleri için sorumlu yazar Mukadder Mollaoğlu ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilmektedir. İletişim e-posta adresi mevcuttur.

Kaynaklar

Mollaoğlu, M., Durna, Z. ve Bolayır, E. (2015). Türkiye'deki epilepsili hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (QOLIE-31) geçerlik ve güvenilirliği. **Nöro Psikiyatri Arşivi**, **52**, 289-295.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: noropsikiyatriarsivi.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: turkiyedeki-epilepsili-hastalarda-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf

Türkiye'deki Epilepsili Hastalarda Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 31 maddeden ve aşağıdaki alt boyutlardan oluşmaktadır:

Nöbete ilişkin Kaygılar (5 madde)

Emosyonel iyilik (5 madde)

Enerji/Yorgunluk (4 madde)

Sosyal Fonksiyon (5 madde)

Bilişsel Fonksiyon (6 madde)

Yağların Etkileri (3 madde)

Toplam Yaşam Kalitesi (2 madde)

ve toplam sağlık durumunu değerlendiren ek bir madde olmak üzere toplam 31 maddeden oluşur.

ARABPSYCHOLOGY.COM